

"לייהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.
וכך הוא אומר:
"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משוואות-יצחק

דף עירון

במפרשים

י.ע"י מ.מושקוביץ * משוואות-יצחק * טל': 08-8616173 * פקס: 08-8616174 * ד.ב.שדה-גת *

שנת תשע"ז

ורק הקרון

משתלם לכהן שהיא בעל התמורה; את החומר ישלם לכל כהן שירצה (שם משנה ב, ועי' תוספות פסחים כת ע"א ד"ה מאן יש אומרים). האוכל תרומה בمزיד, רק משלם את דמייה לכהן; תשלומים אלה נשארים תרומה, ואם רצחה הכהן למוחל, מוחל תרומות פ"ז משנה א). אולם אין אדם משלם על אכילת תרומה בمزיד, אלא אם כן לא התירו בו, והוא פטור אפוא מליקות; אם התירו בו, הרי הוא חייב מליקות ופטור מתשולמים; זאת לפי הכלל "דאיינו לוקה ומשלם" (כתובות לב ע"א): אין עונשים על חטא משתי בחינות שנות בכת אחת — מבחינת הדין הפלילי והדין האזרחי; "משום רשעה אחת אתה מהיבבו ואי אתה מהיבבו משום שתי רשויות" (שם ע"ב; וראה פ"ד דברים כה, ב); וכל היכא דאיכא ממון ומליקות ואתרו ביה — מלךא לך, ממונא לא משלם" (שם).

בבבא מציעא צט ע"ב אמרו, שאין חייבים חומר אלא על אכילת תרומה בלבד; ואילו המזיק תרומה פטור מן החומר: "כִּי יאָפֵל פְּרַט לְמוֹזֵיק". יתר על כן: לדעת התוספות שם, דין מזיק תרומה כדיין מזיק הקדרש, והוא פטור מן התורה מכל תשלום; נזקן להדריות ואין נזקן להקדש" (ראה פ"י שמות עמ' רלט). — על חומר ראה פ"י לעיל ה, טז.

פרק ב' פסוק יד ש. הקודש האמור כאן הוא תרומה, שהוא הנושא העיקרי של הפרשה. אכילת קדשי מזבח וקדשי בדק הבית היא בוגדר מעילה, ודינה נתבאר לעיל (ה, יד ואילך). כאן מדובר בזור שאכל תרומה, וזה דיננו: אם אכל בשוגג, הרי הוא משלם קרן וחומר; על תשלומים אלה נאמר כאן: ונתן לכהן את־הקדש; ולמדנו מכאן, שהקרון והחומר המשתלים על ידו יחזרו להיות קודש — והוא אומר: תרומה; ומכאן, שהוא חייב לשלם "דבר הרואין להיות קודש" (בבא מציעא נד ע"א) — והוא אומר: פירות של חולין, שייהיו אחר כך תרומה. בפסחים לב ע"א נדונה השאלה, אם "לפי מידת משלם או לפי דמים משלם". כגון האוכל תרומה חמץ בפסח בשוגג: אם לפי מידת משלם, הרי הוא פטור מכל תשלום; ואם לפי דמים משלם, הרי הוא פטור מכל תשלום; שהרי חמץ בפסח אסור בהנאה, ואין לו דמים. תשלום קרן וחומר איינו רק פיוצוי לכהן, אלא יש בו גם משום כפרה; הוא בא לכפר על האוכל, שחתא בשוגג מקודש התמורה; משום כך אם רצחה הכהן למוחל איינו מוחל (תרומות פ"ז משנה א);

א. קיך את הפסוק, קיך הנק אפיק את פצעו?

2. כלערין קומץ כי האזקה רק מתכוואה אם פצעת לך אחיך, מה זה ומה תני?

3. התווך מהפץך: "תעלט גדי איזה או גדי? נאימט?"

4. את חמיגות פיך צעה פה פזוי פט כפה?

5. את קולת כהכהן או עיגן גדי?

6. מה האזקי נספח רק קילן?

7. מה אם המתכו פה לא נספח אם נספח?

8. מה אם לא תני תני נאימק מתכו?

אמור

ב. הכתב והקבלה

פרק גג' פסוק ב':

ככה הוא בשינוי الملובשים והמאכלים בשבתו ובעודם, מפעולה זאת תתעוררנה המחשבות הטהורות בלב להתר ולחטלון-בנפש אל קדושת היום להבדילו משאר הימים ביתרין מעלה, להפנות מכל מחשבות-הזדון ולחת בו עונג לנפשותינו בדרכי הש"י, וזה עיקר הקדושה. ولكن היה מנהג ישראל לлечת בהם אל הנביאים לשמעו דבר ה'. ורש"י בפרשת בא (שם יב, ט) כתוב בשם המכילתא "מקרא קידש", מקראי הוא שם דרכו קרא אותו קידש' לאכילה שתיה וכסות". באמות אין לשון זה מכון עם לשון המכילתא שלפנינו שם, עיין שם. והרב בצדיה לזרק הרקה לתמורה על דברי רש"י בזה, עיין שם. והרמב"ן כתב כאן ווז"ל אמרו "ארעם במאל במשתה בכスト נקייה" (ספר, פח, קמ) בלומר שלא יהא חוק אצלך בחוק שאר הימים, אבל העשה להם מקרא של קידש לשונות במאל ובמלבוש מחול לקודש, עכ"ל (לשון ר מב"ן). ולא הטעים לנו הרב זיל בזה את דברי רבותינו כדרכו בשאר המקומות. אמנים ב"תורת כהנים" כאן הגרסאות "מקרא קידש, קדרשו. ומה אתה מקדרשו, במאל במשתה וכסטות נקייה". וכן הגייה הגרא"א במכילתא לפרשת בא. כוונתם בזה לדעתי, שלא תהיה הכוונה במאל ובמשתה להנאה בלבד עד שיבחר מן המזון והמשתה לכוונת הערך בלבד, וללבוש בגדים נאים רק להתכבד, אבל יוכן להרחיב בהם את הנפש להבריא את גוףו והקם שמציאתו אל השלמות, כדי שיישארו כל蟇 כחות נפשו שהם אברי הגוף (הפליט) שלמים, ותהייה היכולת בנפשו להתחעס מבעלי-מווען במלעת המדות השכליות המביאות אל עבודה הקידש. וכן בגדים הנאים רק להרחיב נפשו שתהיה בהירה וזכה לקבל חכמת התורה. כי הנפש תקלאה ותעוכר המחשבה בתמדת עניין הדברים הטעירים, כמו שלאה הגוף בעשותו המלאכות הבודדות, עד שינוי יונפה ואיזו ישוב למזגו השווה. כן צריכה הנפש גם כן להתחעס במנוחת החושים בעין עניינים הנאים עד שתஸור ממנה הלוואות, כמו שכותב הרמב"ם בחמיishi לשמונה פרקי. [הקרמה לפירוש הרמב"ם לפרקי אבות].

וסיים שם [הרמב"ם] שזאת המדרגה היא מדרגה עליונה מאד וחוודה, לא ישוגה אלא מעט מזuir ואחר הרגל גדול, ובשידרמן מציאות האדם שזו עניינו, אני אומר שהוא למטה מן הנביאים, רוצה לומר שישמש בחות נפשו כולם וישראל תכליות אהבת הש"י בלבד לעבוד עבדותו בקדש, ולא יעשה מעשה קטן או גדול רק כשהפעיל ההוא מביא למעלת הנפש או למה שביא למעלת, וחושב ويסתכל בכל פועל ותנווה אם יביא אל התכליות האמתי הלזה ואיזו יעשה, עיין שם דבריו. הנה ליווק המעלת הזאת ולגדול קושי הנטהה, נצטוו לחשタル בהנטהה לכל הפחות בשבתו ובעודם המיחדים, להיותינו בהם פניוים מכל עשי העולם ועניינו חול, לשום בסגנון עניינו להתנגד בדורך הקידש הלזה לקדש עצמנו בדברים המותרים, ועל זה אמר "מקראי קידש" לדעת רבותינו.

הנאה

1. אהן הקראי האפקלי מסוק איז'י אנטה לרענן גהנטה?
2. אהן "אייך הקראי" גהנטו?
3. אהה איז'י שאירם נאכל תאינט?
4. אה לרענן גויאן אין הכל"ק און?
5. אה צויאט האכל'ן והאנפ'אוי הינט איז האזט?
6. אה כווארתנו פאראיכו כי איז'י גהנטאסק: "אנווחת מהויאם?"
7. אה? צאת הראק'ם גזבַּר הסיכו גהנט'יז גהנטה כת פקאות?
8. "ז'ז'ז'ז'ז'ז גהנטה גהנטה אה איק?

* * *

וספרתם לכם... שבע שבתות (כ"ג ט"ז)

דבר ידוע הוא מנהגם של ישראל שמספרה ועד עצרת אין גושאים נשים. ומיחסים טעם המנהג מפני שבומן ההוא מתוך תלמידי רבי עקיבא, ומובואר זה בא�יח ס' חצ"ג. אבל אין טעם זה מספיק, כי המעת מקרי מות שונות מגודלי ישראל אריצו בתקופות ידועות ולא שמענו לעכבר נשואים בתקופות הזמנים ההם.

ואולי אפשר לחת עוד טעם למנาง זה עפי המבוואר בזוהר כאן, דעתם ספירת שבעה שבבות מפסח ועד עצרת הוא מעין ספירת אשא שבעת ימים לפרישתא ולטהרתה. וככה סופרין שבעה שבבות מפסח ועד עצרת לטהרת שבתת התורה שבבות, ובא מספר שבבות כנجد מספר ימים (בספירת אשא) עפ"י מה שאמרו "כל וחומר לשכינה י"ד י"ט" (עיין בב"ק כ"ה א' וברש"י סוף פרשה בהשלמן בפסק ואביה ירך ירך). ולזכר דבר זה בא, המנהג מפרישת נשואין רמו לפרשיות ולטהרת לכבוד קבלת התורה.

ג. חוספת ברכה.

פרק גג' פסוק טו:

אמור

plus

1. אה גאנזס אונת קאה זיין גאנזערו?
2. אה גיאך מאנטהו?
3. האיך אונת אוחץ?

* * *

ד. מלאכת מחשבה.

פרק כג' פסוק כד':

ועניהם את נפשותיכם ונוי' וכל מלאכה לא תעשו נוי'. ויח"כ מול ווילר כל מליהכה
ל'ז' מנטז' חוקת מולט להוותיכם? אם ל'ז' טארלהזון הי' לוי' לבני עשות מליהכה, אבל צ'לן יננו נפקס
יופל מדרה. כי יט מנוי' הלה'ן המטענים נמליהכה קיט'ין ויטנדוו כמספטעס
נתרכו'ן וכדרמיס'ן ומטעות שום נטען' נפצע. ווילנס' פ' יתברך ל'ז' נמל' זזה וויאנו
לאתענות נמליהכל ומטה' וטאל מליהכה מעוי' ל'ז' מנטז'ו. וטוקוטיס' ל'ז' חללו.

plus

1. אה גאנזס אונת קאהו'ן מהוינט זאנצ'ו?
2. זפ' איז הויא זיין קאנטלי' זפ' האסתקפֿעט?
3. קיך הויא אנטס'יך זאנטוקו'ן זפ' זאנצ'ו?